

ZADATAK 1

I Spojite odgovarajuće pojmove i definicije:

a) ekonomija	d) pozitivna ekonomija
b) makroekonomska analiza	e) normativna ekonomija
c) mikroekonomska analiza	
-
1. Makroekonomija treba da pruži objašnjenje za tekuće privredne tokove, da naučno objašnjava kako privreda funkcioniše. Ekonomija koja opisuje, analizira i objašnjava ekonomsku stvarnost kakva je ona zaista.
 2. Ekonomija koja daje mišljenja, preporuke i praktične savete za vođenje ekonomske politike.
 3. Nauka koja proučava ljudsko ponašanje kao odnos između ciljeva i oskudnih sredstava koja su podobna za alternativne upotrebe.
 4. Oblik ekonomske analize koji se bavi izučavanjem pojedinačnih ekonomskih pojava, odnosa i veličina vezanih za aktivnost pojedinca i preduzeća, individualnih proizvođača i potrošača.
 5. Istraživanje ukupnih privrednih veličina. Bavi se problemima društvene privrede kao celine gde se varijable ekonomskog sistema svode na mali broj globalnih veličina, tj. mali broj krupnih ekonomskih agregata.

II. Koje su nedostajuće reči u sledećem tekstu?

žele, izbor, resursi.

U svakom društvu, _____ mora da se napravi jer nema dovoljno _____ da se proizvedu sva dobra koje ljudi _____.

III. Klasifikujte sledeće teme po tome da li pripadaju oblasti makroekonomije ili mikroekonomije:

- a) uticaj veće nacionalne štednje na ekonomski rast
- b) odluka preduzeća od tome koliko radnika da zaposli
- c) odluka porodice koliko će da štedi
- d) stopa inflacije prošle godine iznosila je 7 %.

IV. Klasifikujte sledeće iskaze kao pozitivne ili normativne, zatim objasnite Vaš odgovor:

- a) Centralna banka (Narodna banka Srbije) bi trebala da smanji stopu rasta novca.
- b) Prošle godine ostvarena je stopa privrednog rasta od 5,5 %.
- c) Niže poreske stope podstiču na veći rad.
- d) Država treba da poveća poreska opterećenja za bogate, a da smanji za siromašne.

V. Odgovorite sa tačno i netačno i objasnite Vaš odgovor:

- a) Jedan od makroekonomskih ciljeva je povećanje nezaposlenosti.
- b) Ekonomija je samo nauka o novcu.
- c) Tvrdnja: *Visoke kamatne stope su posledica nedovoljne ponude novca*, je pozitivna ekonomija.
- d) Mikroekonomska analiza proučava inflaciju i nezaposlenost.
- e) Tvrdnja *Visoke kamatne stope destimulišu investicije* je normativnog značaja.
- f) Tvrdnja *Visoke kamatne stope trebalo bi smanjiti kako bi se stimulisale investicije* je normativnog značaja.
- g) Cena košulje je predmet izučavanja makroekonomije.

VI. Odredite kom tipu ekonomske analize (makro/mikro) pripada svaki tekst i objasnite zašto. Zatim pronađite ekonomske pojmove u svakom tekstu i odredite da li su oni predmet izučavanja mikro i/ili makroekonomije.

LEONI U PROKUPLJU PROŠIRUJE PROIZVODNJU ZA 1.500 RADNIKA

[Tanjug](#) 4.10.2010.

EKOS:BAVARSKA-SRBIJA-DINKIĆ (FONO) MINHEN - Nemačka kompanija Leoni povećaće broj radnika u Prokuplju sa 800 na 1.500, a ukoliko sklope ugovor sa Fijatom zaposliće dodatno 1.000 ljudi, potvrđeno je danas na sastanku ministra ekonomije Mladana Dinkića sa menadžmentom te kompanije koji je održan u Privrednoj komori Bavorske.

JAVNI DUG SRBIJE 10,94 MILIJARDE EVRA

[Blic](#) - Nedelja, 03. oktobar 2010. 19:36

Javni dug Srbije na kraju avgusta bio je 10,94 milijarde evra, što je 36,3 odsto bruto domaćeg proizvoda (BDP), objavilo je Ministarstvo finansija. Na kraju prošle godine, javni dug bio je 9,85 milijardi evra, što znači da je u prvih osam meseci ove godine povećan za oko 1,1 milijardu evra. Ukupne direktne obaveze Srbije na kraju avgusta bile su 9,28 milijardi evra, pri čemu je unutrašnji dug bio 4,24 milijarde evra, a spoljni dug 5,04 milijarde.

FORMIRAN NOVI SVETSKI GIGANT TELEFONIJE

[Beta-AFP](#) - 5.10.2010.

MOSKVA - Rusko-norveška grupacija Vimpelkom (Vimpelcom) sklopila je danas ugovor s kompanijom Veder (Weather) investment egipatskog milijardera Nagiba Savirisa o stvaranju petog po veličini operatera mobilne telefonije u svetu.

"Vimpelkom i Veder investment potpisali su danas ugovor o spajanju dve grupe i formiranju petog najvećeg po broju korisnika operatera mobilne telefonije u svetu", navela je ta grupa u saopštenju.

"Po završetku transakcije, Vimpelkom će imati 51,7 odsto egipatskog Orasko telekoma i 100 odsto Vind Italije (Wind Italia)", navodi se i dodaje da će Veder investments imati 20 odsto udela u Vimpelkomu. Tačna vrednost transakcije nije precizirana, ali je ruska štampa prenela da bi ona mogla da iznosi oko 6,4 milijardi dolara (pet milijardi evra) za Vimpelkom i da bi broj klijenata te kompanije mogao da poraste na oko 200 miliona ljudi

RAST OD STABILNIH 4 ODSTO

[Beta-AP](#) - 5.10.2010.

MOSKVA - Ruski ministar finansija Aleksej Kudrin rekao je danas da će ekonomski rast zemlje biti stabilan: 4 odsto ove godine i svake od naredne dve godine.

Na sastanku poslovnih ljudi u Moskvi - gde je za Rusiju rekao da je "ostrvo stabilnosti" za strane ulagače - Kudrin je obećao da će inflacija biti smanjena na 5,5 odsto do kraja 2013.

Stopa rasta od 4 odsto slaže se sa opreznom procenom datom pre letnjih katastrofalnih suša i požara koji su uništili najmanje petinu useva. Moskva je zabranila izvoz žitarica, a cene su skočile. Ekonomisti procenjuju da će rast biti umanjen za 0,8 procenta. Kudrin je takodje izjavio da inflacija do kraja godine neće preći 8 odsto, najniže poslednjih godina.

VII. Navedite neke od ekonomski odluka:

- a) s kojima se Vi susrećete,
- b) koje treba da donese Vaša porodica, i
- c) s kojim je suočena i koje donosi država.

VIII. Šta Vi mislite?

- a) Da li vlada treba da reguliše (kontrolise) kockanje ili da ono bude ostavljeno uticaju slobodnog tržišta? Zašto?
- b) Da li zdravstvena nega treba da bude besplatna ili da se plaća?
- c) Da li vlada treba da cigarete i alkoholna pića oporezuju još više?

ZADATAK 2

I. Spojite odgovarajući pojam i definiciju:

a) ekonomski zakoni	e) ekonomski model
b) merkantilizam	f) fiziokratizam
c) trade-off	g) ekonomske kategorije
d) metod verifikacije	h) metod apstrakcije

1. Uprošćena slika stvarnosti. Zasniva se na realnim pretpostavkama i odgovarajućim merama ostvarivanja.
2. Jedinstvo teorije i prakse koje se međusobno uslovljavaju i određuju. Provera teorije u praksi.
3. Zbog oskudnosti i zbog nemogućnosti ispunjenja svih ciljeva, dolazi do njihove konfliktности. Da bi se ostvario jedan cilj mora se žrtvovati drugi cilj.
4. Najopštiji pojmovi, teorijski izrazi društvenih odnosa proizvodnje.
5. Glavni predmet ekonomske analize je robno-novčani promet, trgovinska razmena (u nacionalnim i međunarodnim okvirima).
6. Metod uopštavanja se svodi na ostvarivanje nebitnih i sporednih elemenata i odbacivanja svih slučajnosti sa ciljem da se problem ili pojava koja se izučava svede na čist oblik obuhvatajući samo ono što se pojavljuje kao važno i zakonito.
7. Glavni predmet ekonomske analize je poljoprivreda.
8. Objektivne nužnosti koje vladaju u proizvodnji, raspodeli, razmeni i potrošnji.

II. Dopunite.

1. Cena, profit, konkurencija su teorijski izrazi odnosa proizvodnje, oni su primeri za _____.
2. Idealno stanje privrede bilo bi u slučaju postignute domaće i spoljne ravnoteže, tj. stanje opšte ravnoteže koje se može izraziti formulom: _____
3. U ekonomskoj literaturi izdvajaju se četiri makroekonomska instrumenta: _____.
4. Ekonomski modeli mogu si iskazati kao: _____.
5. Antoan de Monokretjen i Antonija Sera su predstavnici _____.
6. Fransoa Kene je predstavnik _____, a njegovo najznačajnije delo je _____, u kome opisuje _____.
7. Jedan od najvažnijih, ali i najtežih i najodgovornijih faza u procesu korišćenja metoda apstrakcije jeste _____.
8. Mersijea de la Rivijera i An Rober Žak Tirgo su predstavnici _____.
9. Adam Smit je predstavnik _____, napisao je delo _____ godine.

III. Tačno/Netačno.

1. Ekonomija kao tehnička nauka je sistem kategorija i zakona kojima se otkriva suština pojava u društvenoj potrošnji . Ona proučava ekonomske zakonitosti u funkcionisanju preduzeća, a ne i nacionalne privrede i globalne ekonomije.
2. Glavni predmet ekonomske analize fiziokrata bio je robno novčani promet i to u međunarodnim okvirima.
3. Antoan de Monkretijen je predstavnik merkantilista i napisao je *Trakta političke ekonomije posvećen kralju i majci karaljici*.
4. Glavna svrha ekonomskih modela je da se prikaže uticaj endogenih varijabli na egzogene. Pri čemu se endogene varijable ne objašnjavaju, one su date kao što su na primer: cena nafte, političke prilike u zemlji.
5. Jan Tinbergen je osnivač *teorije ekonomske politike*.
6. Četiri osnovna makroekonomska cilja su: smanjenje obima proizvodnje, dinamička promena nivoa cena, nizak nivo zaposlenosti i deficit platnog bilansa.
7. Ekonomski zakoni su nužnosti koje deluju u razvitku društvene proizvodnje. One deluju objektivno, nezavisno od volje ljudi, nezavisno od toga da li su ljudi shvatili to delovanje ili ne.
8. Adam Smit se zalagao za ekonomski liberalizam i dao mu teorijsku osnovu. On ističe da je rad bez obzira na to u kojoj se grani primenjuje je izvor bogatstva.

IV. Zaokružite tačne odgovore i odgovorite na pitanja.

1. Oskudnost je situacija u kojoj:
 - a) želje prevazilaze raspoložive resurse kojima se mogu zadovoljiti.
 - b) se nešto neracionalno troši.
 - c) su ljudi siromašni.
 - d) postoji nestašica nečega tj. proizvoda, novca...
2. Makroekonomija je ekonomska oblast koja izučava:
 - a) sve aspekte oskudnosti.
 - b) nacionalnu i globalnu ekonomiju kao celinu.
 - c) velike poslove i preduzeća.
 - d) odluke pojedinaca, domaćinstava i preduzeća.
2. Nacrtajte i objasnite funkcionisanje ekonomskog modela.
3. Navedite i objasnite vrste teorije vrednosti.
4. Objasnite Sejov zakon tržišta.

ZADATAK 3

I Dopunite.

1. Novačani izraz vrednosti, ili vrednost izražena u novcu je _____.
2. _____ ekonomija je zastupljena u naučnim istraživanjima koja se bave pojedinačnim i opštim privrednim pojavama, ali samo na nivou visokog stepena apstrakcije.
3. Cena rada tj. radne snage je _____
Cena kapitala je _____
Cena zemlje je _____.
4. _____ je u centar svog istraživanja stavio poljoprivredu.
5. Fransoa Kene je predstavnik _____, napisao je delo _____.
6. _____ je začenik i osnivač teorije radne vrednosti.
7. Tomas Robert Maltus, predstavnik _____ škole, zalagao se za sprečavanja _____ stanovništvo, putem _____ mera i _____ mera.
8. Osobina robe da može da zadovolji bilo koju čovekovu potrebu je _____.
9. Zakon koji govori da ne može doći do opšte krize hiperprodukcije tj. do stanja privrede u kome bi ukupna ponuda bila veća od tražnje je _____.
10. Predstavnik klasične ekonomske škole, _____, razvio je teoriju troškova proizvodnje po kojoj se cene svake robe svode na tri osnovna dohotka: najamninu, profit i rentu.

II Koje su izjave pozitivne, a koje normativne?

1. Smanjivanje plata će smanjiti broj ljudi koji žele da rade.
2. Visoke kamatne stope će sprečiti mnoge mlade da kupuju stanove.
3. Nijedna porodica ne bi trebalo da izdvaja više od 30 % svog dohotka na poreze.
4. Vlada Srbije treba da poveća poreze i troši više novca na obezbeđivanje boljih zdravstvenih usluga.
5. Vlada Srbije bi trebalo da smanji potrošnju na izgradnju puteva i poveća potrošnju za izgradnju železnice.

III Zaokružite tačan odgovor i odgovorite na pitanje:

1. Ekonomija se može definisati kao nauka koja objašnjava:
 - a) izbore koje čine pojedinci i države jer se susreću sa oskudnim resursima.
 - b) odluke koje donose političari.
 - c) odluke koje donose pojedinci i domaćinstva.
 - d) ponašanje pojedinaca.
2. Cilj ekonomije kao nauke je da:
 - a) spase Zemlju (planetu) od prekomerne upotrebe prirodnih resursa.
 - b) nam pomogne da razumemo kako privreda funkcioniše.
 - c) nam kaže šta je dobro za nas.
3. Grafički prikažite i objasnite Keneovu prostu reprodukciju.

IV Pročitajte tekst i odgovorite na pitanja.

MAGAZIN MNG

NAFTA NESTAJE

Danas su zalihe svetske nafte nestale. Prošle noći u Vašingtonu svetski lideri su održali hitan sastanak povodom ove krize.

Juče su najveće svetske naftne kompanije objavile da su svetske zalihe nafte presušile. Poslednji barel nafte je izvađen i naftne platforme više neće raditi. Svet se suočava sa energetsom krizom. Nedostak nafte znači nedostak goriva za transport i mašine. Takođe, neće biti ni platike za komponente mnogih uređaja koja koriste domaćinstva kao što su satelitska televizija, telefoni i drugi.

Ministri za energetiku širom sveta imaju sastanak danas u Švajcarskoj da bi diskutovali o krizi i pronašli eventualno rešenje. Solarne, vazdušne (pogoni na vetar) i nuklearne elektrane su već u fazi velikog opterećenja i preko korišćenja svojih kapaciteta kako bi zadovoljili povećanu tražnju za električnom energijom. Svet se može suočiti sa mrakom i kolapsom u narednih deset godina.....

Ovaj novinarski članak je prikaz šta bi se moglo dogoditi u budućnosti. Teško je zamisliti svet bez nafte ali je činjenica da su limitirane zalihe nafte u svetu. Svetske zalihe nafte su stvarane milionima godina, a svet ih može potrošiti za manje od sto godina.

1. Kako se zove ovo u ekonomiji?
2. Pored nafte, šta još možete nabrojati kao resurse koji su u sličnoj situaciji?
3. Da li se određeni resursi mogu alternativno koristiti? Navedite nekoliko primera i alternative njegovog korišćenja. I objasnite od mogućih alternativa šta bi Vi izabrali kao najbolje rešenje.

Na primer:

resurs: zemlja

alternativna upotreba: izgradnja autoputa,
seoskog gazdinstva,
poslovnog centra

V Pogledajte fotografije i odgovorite na pitanja.

A

B

1. Koje su zajedničke potrebe ove dve porodice?
2. Koja porodica neće moći da zadovolje sve svoje potrebe?
3. Šta mislite koje su želje porodice na slici A?
4. Šta mislite koje su želje porodice na slici B?
5. Zašto obe porodice ne mogu zadovoljiti i ispuniti svoje želje?
6. Napravite tabelu sa kolonama: potrebe, želje, razlog. Navedite potrebe i želje Vaše i Vaše porodice i navedite razloge.
7. Da li su Vaše želje ograničene ili neograničene? Da li ih možete sve ispuniti?